

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาบทบาทของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีส่วนต่อการชำระหนี้คืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามลำดับ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

- 1.1 ความเป็นมาและวัตถุประสงค์
- 1.2 โครงสร้างการบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
- 1.3 กระบวนการจัดสรรเงินให้กู้ยืม

ตอนที่ 2 การชำระหนี้เงินกู้คืน

- 2.1 ขั้นตอนการชำระหนี้
- 2.2 การผ่อนผัน
- 2.3 ปัญหาและสาเหตุของการไม่ชำระหนี้
- 2.4 การติดตามหนี้

ตอนที่ 3 แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

- 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษา
- 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการอุดหนุนการศึกษาโดยรัฐในระดับอุดมศึกษา

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

1.1 ความเป็นมาและวัตถุประสงค์

ความเป็นมาของกองทุน

รัฐบาลได้พิจารณาเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จึงเห็นสมควรกำหนดเป็นนโยบายให้รัฐบาลสนับสนุนทางการเงินเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาในสังคม ด้วยการให้โอกาสแก่นักเรียน นักศึกษาที่ด้อยโอกาสและมาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยได้กู้ยืมเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการศึกษาและค่าครองชีพระหว่างศึกษาอยู่

28 มีนาคม 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ โครงการจัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบคือกระทรวงการคลังและกระทรวงศึกษาธิการ โดยเริ่มให้กู้ยืมตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 เป็นต้นมา

16 มกราคม 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติให้จัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในลักษณะเงินทุนหมุนเวียน ตามนัยมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ.2491

ต่อมารัฐเห็นความสำคัญของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษามากขึ้น เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2541 จึงมีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.2541 มีผลให้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษามีฐานะเป็นองค์กรของรัฐในกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง

นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2539 จนถึงปีพ.ศ. 2547 รวมระยะ 8 ปี กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้รับงบประมาณเพื่อเป็นเงินให้กู้ยืม รวมทั้งสิ้น 185,510 ล้านบาท มีผู้กู้ยืมจำนวนกว่า 2 ล้านราย (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2547)

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุน

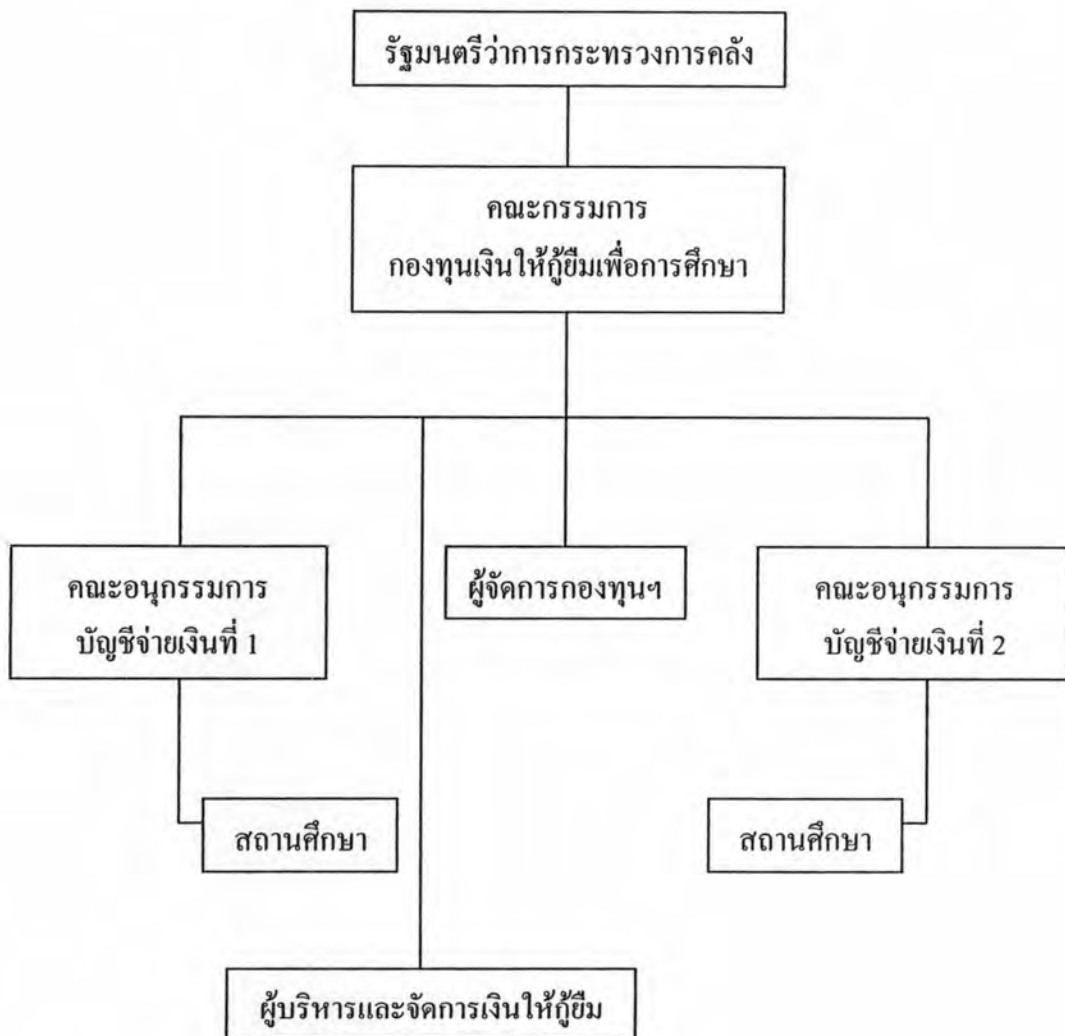
1. สนับสนุนและเร่งดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเพิ่ม ความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อสนองตอบความจำเป็นดังกล่าว จึงสมควรเร่งรัดพัฒนาการศึกษา โดยการหาทางแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาในสังคม

2. เพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นให้แก่แก่นักเรียน / นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์กู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและอาชีวะ) จนถึงระดับปริญญาตรี อันจะมีส่วนสำคัญในการช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

1.2 โครงสร้างการบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นการดำเนินการร่วมของหน่วยงาน 3 หน่วยงาน คือ กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย โดยมอบหมายให้กระทรวงการคลัง เป็นผู้รับผิดชอบและให้ตั้งสำนักงานกองทุนที่กรมบัญชีกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง มีคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.2541) โดยมีโครงสร้างการบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ดังนี้

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างการบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

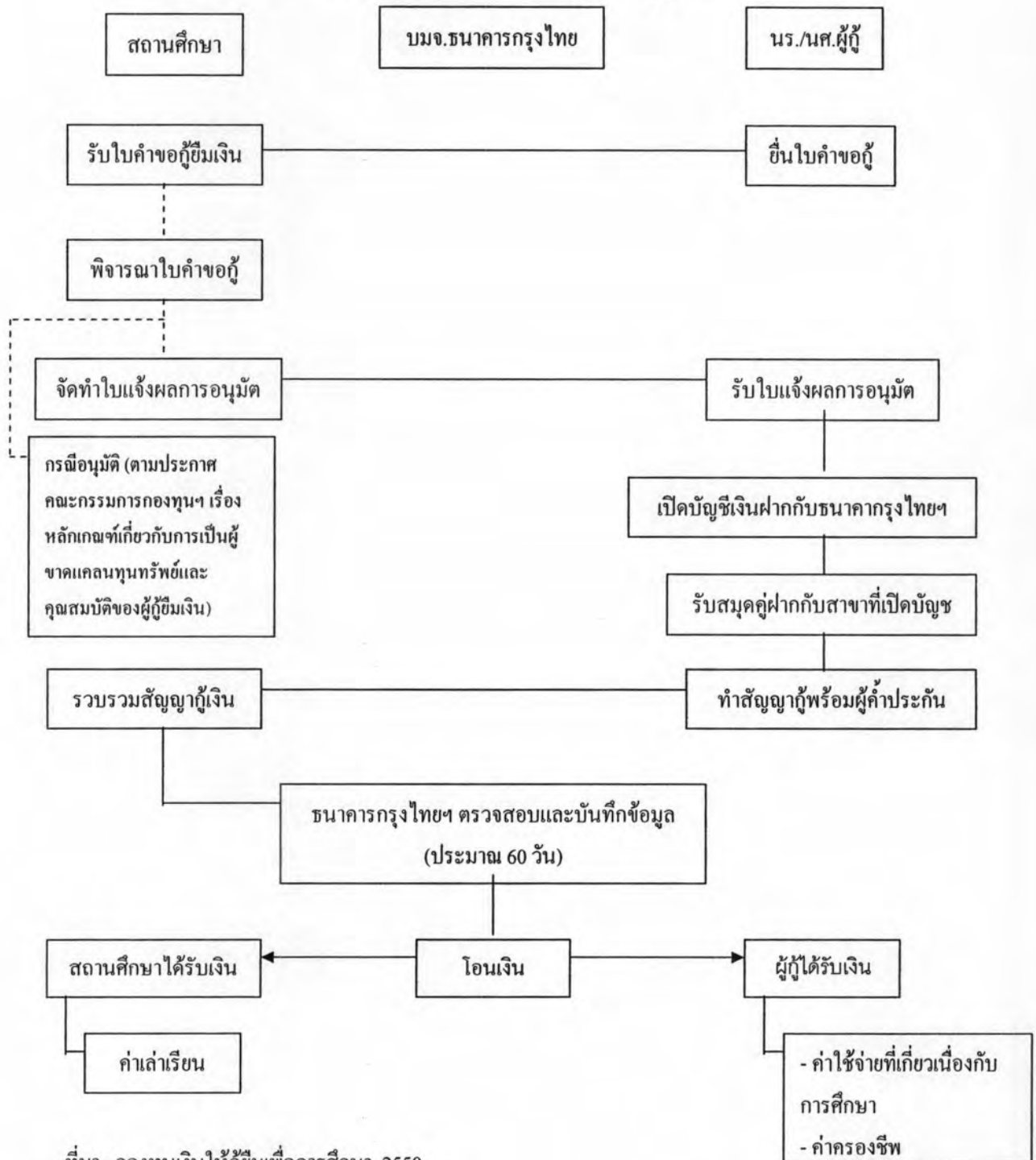

ที่มา : กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2550

1.3 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ยืม

สถานศึกษาซึ่งได้รับมอบอำนาจ จากคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการคัดเลือกผู้กู้ที่ยากจน รวมตลอดถึงการอนุมัติและทำสัญญาผู้กู้ยืมกับผู้กู้ที่ได้รับการคัดเลือก ดังกระบวนการคัดเลือกแสดงในแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ยืม

ที่มา : กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2550

ตอนที่ 2 การชำระหนี้เงินกู้คืน

การชำระหนี้ของผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจะเริ่มเมื่อผู้กู้ยืมเงินสำเร็จการศึกษาแล้ว หรือ เลิกการศึกษาเป็นเวลา 2 ปี จะเข้าข่ายเป็นผู้ครบกำหนดชำระหนี้ โดยการชำระหนี้มีขั้นตอนและรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

2.1 ขั้นตอนการชำระหนี้

การชำระหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

2.1.1 เมื่อผู้กู้ยืมเงินสำเร็จการศึกษา หรือเลิกการศึกษาเป็นเวลา 2 ปี จะเข้าข่ายเป็นผู้ครบกำหนดชำระหนี้ ผู้กู้ยืมเงินมีหน้าที่ต้องชำระเงินกู้ยืมเงินให้กับกองทุนตามระยะเวลาและวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบของคณะกรรมการกองทุน

2.1.2 ผู้กู้ยืมที่กำลังศึกษาอยู่ และ ไม่ได้กู้ยืมเงินติดต่อกัน เป็นเวลา 2 ปี และ ไม่ได้แจ้งสถานภาพการเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาให้ธนาคารทราบจะเข้าข่ายเป็นผู้ครบกำหนดชำระหนี้

2.1.3 ก่อนวันที่ 5 กรกฎาคมของปีที่ครบกำหนดชำระหนี้ ผู้กู้ยืมจะได้รับหนังสือจากธนาคารเพื่อแจ้งเงินต้นทั้งหมด จำนวนเงินที่ต้องชำระหนี้งวดแรก ค่าธรรมเนียมการชำระหนี้ รวมทั้งตารางการชำระหนี้ของแต่ละปี ให้ผู้กู้ยืมทราบ

ทั้งนี้ผู้กู้ยืมที่ ได้ย้ายที่อยู่ไปจากที่อยู่เดิมเมื่อครั้งทำสัญญากู้จะต้องแจ้งที่อยู่ใหม่ให้ธนาคารทราบด้วย

2.1.4 ผู้กู้ยืมที่ครบกำหนดชำระหนี้จะต้องชำระหนี้งวดแรกภายในวันที่ 5 กรกฎาคมของปีที่ครบกำหนดชำระหนี้

2.1.5 ผู้กู้ยืมจะต้องเสียดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปีของเงินต้นคงค้างของปีที่ 1 เป็นต้นไป โดยจะต้องชำระหนี้ ภายในวันที่ 5 กรกฎาคมของทุกปี และจะต้องชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 15 ปี นับจากวันครบกำหนดชำระหนี้งวดแรก

2.1.6 ในกรณีที่ผู้กู้ยืมเงินไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้คืนได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดคือภายในวันที่ 5 กรกฎาคม ของทุกปี ถือว่าผู้กู้ยืมผิดนัดชำระหนี้ซึ่งผู้กู้ยืมจะต้องเสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี ของเงินต้นที่ค้างชำระในงวดนั้น กรณีค้างชำระไม่เกิน 12 เดือน และจะต้องเสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 18 ต่อปี ของเงินต้นที่ค้างชำระทั้งหมด กรณีค้างชำระเกิน 12 เดือน

วิธีนับระยะเวลาครบกำหนดชำระหนี้

ตัวอย่าง ผู้กู้ยืมสำเร็จการศึกษาหรือเลิกการศึกษาในปีการศึกษา 2547 ผู้กู้ยืมจะครบกำหนดชำระหนี้งวดแรกภายใน วันที่ 5 กรกฎาคม 2550

ตารางที่ 3 การนับระยะเวลาครบกำหนดชำระหนี้

พ.ศ.2547	พ.ศ.2548	พ.ศ.2549	พ.ศ.2550
ปีการศึกษา 2547			
วันที่จบการศึกษา			
ระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี			
			5 กรกฎาคม 2550 วันเริ่มผ่อน ชำระหนี้

ที่มา : เอกสารประชาสัมพันธ์ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เรื่อง การชำระหนี้, 2550

วิธีการชำระหนี้ การชำระหนี้มี 3 วิธีคือ

1. ชำระโดยการหักบัญชีอัตโนมัติจากบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของผู้กู้ยืม

โดยผู้กู้จะต้องนำเงินเข้าบัญชีเงินฝากของตนที่มีอยู่กับธนาคาร เป็นเลขที่บัญชีเดียวกันกับผู้กู้ยืม ได้รับเงินกู้เมื่อครั้งกู้ยืมเงิน หรือบัญชีออมทรัพย์ของผู้กู้ยืมอื่นที่ผู้กู้ได้แจ้งความประสงค์ไว้ โดยนำเงินเข้าฝากก่อนวันที่ 5 กรกฎาคมของ ทุกปี (กรณีชำระหนี้เป็นรายปี) หรือก่อนวันที่ 5 ของทุกเดือน (กรณีชำระหนี้เป็นรายเดือน) ผู้กู้ยืมจะต้องนำบัญชีเงินฝากฯ ไปปรับ รายการหักบัญชีที่สาขาและเก็บไว้เป็นหลักฐาน วิธีนี้จะสะดวกกับผู้กู้ยืมที่ใช้บัญชีเงินฝากออมทรัพย์เป็นบัญชีรับเงินเดือนหรือรายได้อื่นๆ

2. ชำระหนี้ที่เคาน์เตอร์ธนาคาร

ผู้กู้ยืมสามารถชำระหนี้ได้มากกว่า หรือเท่ากับ หรือน้อยกว่าจำนวนเงินที่ต้องชำระก็ได้ ผู้กู้ยืมจะได้รับใบรับเงินเพื่อชำระหนี้กองทุน สำหรับ ไว้เป็นหลักฐาน

2.1. การติดต่อชำระหนี้ ผู้กู้ยืมทุกรายติดต่อชำระหนี้ได้ที่ บมจ.ธนาคารกรุงไทย สาขาใดก็ได้ที่ท่านสะดวก ดังนี้

2.1.1. สำหรับผู้ที่เริ่มติดต่อชำระหนี้ในครั้งแรก ให้กรอกหนังสือแสดงตนในการชำระหนี้ (กยศ.201) ครั้งต่อไปผู้กู้ยืมสามารถชำระหนี้ ได้ตามวิธีใดวิธีหนึ่งของการชำระหนี้ทั้ง 3 วิธีตามที่กล่าวข้างต้น

2.1.2. หากผู้กู้ยืมประสงค์จะเปลี่ยนงวดการชำระหนี้จากรายปีเป็นรายเดือนสามารถทำได้ โดยให้ผู้กู้ยืมแจ้งความประสงค์

2.1.3. แจกจำนวนเงินที่ผู้กู้ยืมประสงค์จะชำระหนี้งวดแรก พร้อมชำระหนี้โดยผู้กู้ยืมจะได้รับใบรับเงินเพื่อชำระหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นหลักฐาน

3. การชำระหนี้ก่อนกำหนด

3.1. ผู้กู้ยืมสามารถชำระหนี้คืนกองทุนทั้งหมดหรือบางส่วนในช่วงก่อนสำเร็จการศึกษา หรือช่วงระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปีได้ โดยผู้กู้ยืมไม่ต้องเสียดอกเบี้ย

3.2. กรณีที่ผู้กู้ยืมยังไม่สำเร็จการศึกษาในระดับที่ไม่เกินกว่าระดับปริญญาตรีผู้กู้ยืมสามารถหยุดพักชำระหนี้ และสามารถกู้ยืมเงินต่อไปในปีการศึกษาที่เหลือได้

กรณีที่ผู้กู้ยืมเงินกำลังศึกษาอยู่หรือสำเร็จการศึกษาไม่ถึง 2 ปี แต่ได้รับจดหมายแจ้งภาระหนี้ตามหลักเกณฑ์แล้ว จะยังถือว่าไม่เป็นผู้ครบกำหนดชำระหนี้ ซึ่งจะต้องทำ “หนังสือแบบรายงานสถานภาพการศึกษา (กยศ.204)” และให้สถาบันการศึกษารับรองทุกปีจนกว่าจะจบการศึกษา สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วแต่ไม่ถึง 2 ปี ให้ผู้กู้ยืมนำหนังสือรับรองการสำเร็จการศึกษา หรือใบปริญญาบัตร หรือใบประกาศนียบัตร หรือรายงานผลการศึกษา (Transcript) ไปให้สาขาของธนาคารเพื่อชะลอการชำระหนี้

4. กรณีผู้กู้ยืมถึงแก่กรรม หรือทุพพลภาพ

4.1. กรณีผู้กู้ยืมถึงแก่กรรม หนี้ตามสัญญาผู้กู้ยืมเป็นอันระงับไป ทั้งนี้ทายาทหรือสถาบัน การศึกษาต้องส่งสำเนาใบมรณะบัตร หรือสำเนาทะเบียนบ้านของผู้กู้ยืมที่ถึงแก่กรรม โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจรับรองสำเนาเอกสารดังกล่าว แล้วส่งให้ธนาคารทราบ

4.2. กรณีผู้กู้ยืมทุพพลภาพ กองทุนมีอำนาจพิจารณาระงับการเรียกให้ชำระหนี้ตามสัญญา กู้ยืมได้ โดยต้องส่งสำเนาสมุดประจำตัวคนพิการที่รับรองแล้วให้ธนาคาร เพื่อเสนอกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาพิจารณาการระงับการเรียกให้ชำระหนี้ตามสัญญาต่อไป

ตัวอย่างแสดงการคำนวณเงินต้นและดอกเบี้ย

- ผู้กู้ยืมกู้เงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา 1 บาท
- คิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 ต่อปีของเงินต้นคงค้างของปีที่ 1 เป็นต้นไป
- ระยะเวลาในการชำระหนี้ 15 ปี (ผู้กู้ยืมต้องเสียค่าธรรมเนียมชำระหนี้ครั้งละ 10 บาท)

ตัวอย่างแสดงการคำนวณโดยสมมุติ ผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา 100,000 บาท

1. นำยอดเงิน 100,000.-บาท คูณกับช่องที่ (2) จะทราบว่าเงินต้นคงเหลือในแต่ละปีเป็นจำนวนเงินเท่าใด

2. นำยอดเงิน 100,000.-บาท คูณกับช่องที่ (4) จะทราบว่าเงินต้นที่จะต้องชำระในแต่ละปีเป็นจำนวนเงินเท่าใด

3. นำยอดเงิน 100,000.-บาท คูณกับช่องที่ (5) จะทราบว่าดอกเบี้ยที่ต้องชำระในแต่ละปีเป็นจำนวนเงินเท่าใด (ยกเว้นปีที่ 1 ไม่ต้องเสียดอกเบี้ย)

4. นำยอดเงิน 100,000.-บาท คูณกับช่องที่ (6) จะทราบว่าเงินต้นและดอกเบี้ยที่ต้องชำระในแต่ละปีเป็นจำนวนเงินเท่าใด

ตารางที่ 4 การผ่อนชำระหนี้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาแบบผ่อนระยะ 15 ปี

ปีที่ผ่อนชำระ (1)	ยอดเงินกู้คงเหลือตามสัญญา (2)	การผ่อนชำระเงินต้นร้อยละต่อปี (3)	เงินต้นที่ต้องชำระแต่ละงวด (4)	ดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี (5)	ยอดเงินต้นและดอกเบี้ย (6)	บวกค่าธรรมเนียมการโอนเงิน (7)
1	1.000	1.50	0.015	-	0.01500	10
2	0.985	2.50	0.025	0.00985	0.03485	10
3	0.960	3.00	0.030	0.00960	0.03960	10
4	0.930	3.50	0.035	0.00930	0.04430	10
5	0.895	4.00	0.040	0.00895	0.04895	10
6	0.855	4.50	0.045	0.00855	0.05355	10
7	0.810	5.00	0.050	0.00810	0.05810	10
8	0.760	6.00	0.060	0.00760	0.06760	10
9	0.700	7.00	0.070	0.00700	0.07700	10
10	0.630	8.00	0.080	0.00630	0.08630	10
11	0.550	9.00	0.090	0.00550	0.09550	10
12	0.460	10.00	0.100	0.00460	0.10460	10
13	0.360	11.00	0.110	0.00360	0.11360	10
14	0.250	12.00	0.120	0.00250	0.12250	10
15	0.130	13.00	0.120	0.00130	0.13130	10
รวม		100.00	1.000	0.09275	1.09275	

ที่มา : เอกสารประชาสัมพันธ์ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เรื่องการชำระหนี้, 2550

2.2. การขอผ่อนผันชำระหนี้

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้มอบอำนาจให้ บมจ.ธนาคารกรุงไทยมีอำนาจในการพิจารณาผ่อนผันหนี้ให้แก่ผู้กู้ยืมที่ครบกำหนดชำระหนี้แล้ว แต่ยังไม่มีความสามารถในการผ่อนชำระหนี้คืน โดยหากผู้กู้ยืมอยู่ในสถานะภาพเป็น ผู้ไม่มีรายได้ หรือมีรายได้เล็กน้อย (ต่ำกว่า 4,700 บาท) หรือประสบภัยพิบัติผู้กู้ยืมสามารถติดต่อขอผ่อนผันได้ โดยทำหนังสือขอผ่อนผัน (กยศ.202) พร้อมหนังสือรับรองการขอผ่อนผัน(กยศ.203) ส่งให้ บมจ.ธนาคารกรุงไทยได้ทุกสาขาเมื่อธนาคารพิจารณาแล้วธนาคารจะมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้กู้ยืมทราบต่อไป

ผู้กู้ยืมรายที่ธนาคารอนุมัติให้ผ่อนผันได้ ถือว่าผู้กู้ยืมไม่เคยผิดนัดการชำระหนี้ซึ่งผู้กู้ยืมจะได้รับยกเว้นเบี้ยปรับที่เกิดเนื่องจากการค้างชำระค้างงวดเท่านั้น โดยผู้กู้ยืมยังคงต้องชำระค้างงวดและดอกเบี้ยตามสัญญา ทั้งนี้ ธนาคารมีอำนาจผ่อนผัน โดยการยืดเวลาการชำระหนี้งวดที่ค้างชำระออกไปได้คราวละไม่เกิน 6 เดือนติดต่อกันแล้วไม่เกิน 2 ปี

ตารางที่ 5 หลักเกณฑ์การขอผ่อนผันชำระหนี้

หลักเกณฑ์	เอกสารเพื่อประกอบการพิจารณา	หลักเกณฑ์
1. เป็นผู้ไม่มีรายได้	- แบบฟอร์ม กยศ. 202,203 หนังสือรับรองจาก ผู้ใหญ่บ้านหรือข้าราชการระดับ 5 ขึ้นไป หรือ ข้าราชการยศพันตำรวจตรี, ทหารยศพันตรีขึ้นไป - สำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัวข้าราชการผู้รับรอง	- ขอผ่อนผันได้คราวละไม่เกิน 6 เดือนรวมแล้วไม่เกิน 2 ปี
2. เป็นผู้มีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 4,700.- บาท	- แบบฟอร์ม กยศ. 202,203 หนังสือรับรองจาก ผู้ใหญ่บ้านหรือข้าราชการระดับ 5 ขึ้นไป - หนังสือรับรองรายได้ / แสดงรายได้จากหน่วยงาน - สำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัวข้าราชการผู้รับรอง	- ผ่อนชำระได้ไม่ต่ำกว่า 300.-บาทต่อเดือน หรือ 2,400.- บาทต่อปีแต่ไม่น้อยกว่าดอกเบี้ย
3.เป็นผู้ประสบภัยพิบัติจากธรรมชาติ, สงคราม, ภัยจากธรรมชาติและอัคคีภัย	- แบบฟอร์ม กยศ. 202,203 หนังสือรับรองจาก ผู้ใหญ่บ้านหรือข้าราชการระดับ 5 ขึ้นไป หรือตำรวจ ส.ร.ต.ต. ขึ้นไป - หนังสือรับรองรายได้ / แสดงรายได้จากหน่วยงาน - สำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัวข้าราชการผู้รับรอง	-ขอผ่อนผันได้คราวละไม่เกิน 6 เดือนรวมแล้วไม่เกิน 2 ปี

ที่มา : เอกสารประชาสัมพันธ์ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เรื่องการชำระหนี้, 2550

กรณีการขอผ่อนผันชำระหนี้ ผู้กู้ยืมต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นก่อนวันที่ครบกำหนดชำระหนี้ในแต่ละงวด หากพ้นวันที่ครบกำหนดชำระแล้ว (5 กรกฎาคม ของทุกปี) ถือว่า ผู้กู้ยืมค้างชำระหนี้ จะต้องเสียเบี้ยปรับและถูกติดตามหนี้จนกว่าจะได้รับอนุมัติผ่อนผันชำระหนี้จึงจะรับการติดตามและถือเป็นหนี้ปกติต่อไป

เงื่อนไขตามสัญญาผู้กู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผู้กู้ควรทราบและถือปฏิบัติ

1. ถ้าผู้กู้ยืมเปลี่ยนแปลง ชื่อ นามสกุล หรือสถานที่อยู่ หรือย้ายสถานศึกษา หรือจบการศึกษา หรือเลิกการศึกษา ผู้กู้ยืมมีหน้าที่แจ้งให้ธนาคารผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมทราบเป็นหนังสือภายใน 15 วัน นับแต่วันที่เปลี่ยนแปลง ชื่อ นามสกุล หรือสถานที่อยู่ หรือย้ายสถานศึกษา หรือจบการศึกษา หรือเลิกการศึกษา มิฉะนั้นถือว่าผู้กู้ยืมผิดสัญญา ผู้ให้กู้ยืมมีสิทธิบอกเลิกสัญญาและเรียกเงินกู้ที่ผู้กู้ยืมได้รับไปแล้วทั้งหมดคืนในทันที

2. ผู้กู้ยืมสำเร็จการศึกษาและเข้าทำงานในสถานที่ใด ผู้กู้ยืมต้องแจ้งที่อยู่และสถานที่ทำงานนั้น พร้อมทั้งจำนวนเงินเดือน หรือค่าจ้างที่ได้รับให้ธนาคารผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาทราบเป็นหนังสือภายใน 30 วันนับแต่วันที่ผู้กู้ยืมเริ่มทำงาน และในกรณีที่ผู้กู้ยืมย้ายที่อยู่ หรือเปลี่ยนแปลงงาน หรือสถานที่ หรือเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเงินเดือนหรือค่าจ้าง ผู้กู้ยืมต้องแจ้งให้ธนาคารผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้กู้ยืมย้ายที่อยู่เปลี่ยนแปลงงานหรือเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเงินเดือนหรือค่าจ้างทุกครั้ง

3. ให้แนบเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องข้อปฏิบัติในข้อ 1 และ 2 ส่ง บมจ. ธนาคารกรุงไทย

2.3 ปัญหาเกี่ยวกับการชำระหนี้คืนกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (2547) ได้ทำการสำรวจสาเหตุของผู้กู้ที่ไม่มาติดต่อชำระหนี้ ที่ครบกำหนดชำระหนี้ในปี 2542 โดยวิธี Home Visit พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และขอนแก่น โดยศึกษาเฉพาะด้านของตัวผู้กู้ พบว่า สาเหตุ อันดับแรก สูงถึงร้อยละ 51.28 % เนื่องจากไม่มีรายได้ รองลงมา ร้อยละ 29.43 รายได้น้อยกว่า 4,700 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 10.35 กำลังศึกษาอยู่ ร้อยละ 4.18 คิดว่าเป็นเงินให้เปล่า ร้อยละ 1.74 ปฏิเสธการกู้ยืม ร้อยละ 1.34 หนี้ออกจากบ้าน ร้อยละ 1.06 ประสบภัยพิบัติและ ร้อยละ 0.62 บวช ติดคุก หรือป่วย จากการสำรวจสาเหตุของผู้กู้ที่ไม่มาติดต่อชำระหนี้เป็นเพียงการสำรวจในพื้นที่เฉพาะพื้นที่เท่านั้น ข้อมูลที่ได้จึงไม่สามารถอธิบายสาเหตุโดยรวมของการไม่มาติดต่อชำระหนี้ของผู้กู้ในพื้นที่อื่นๆ

ผู้กู้ยืมไปตั้งแต่ปี 2539 ได้ครบกำหนดชำระหนี้ครั้งแรกในปี 2542 แต่มีผู้มาชำระเงิน ณ วันที่ 5 กรกฎาคม 2542 เพียงร้อยละ 16.93 เมื่อมีการทวงถามจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

เมื่อเดือนสิงหาคม 2543 ปรากฏว่ามีผู้ชำระหนี้เพิ่มของยอดผู้ค้างชำระคิดเป็นสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 31.04 สำหรับยอดผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระจริงในปี 2543 มีจำนวนทั้งสิ้น 83,117 ราย คิดเป็นจำนวนเงินกู้ทั้งหมด 48.24 ล้านบาท ซึ่ง ณ วันที่ 5 กรกฎาคม 2543 ที่ผ่านมามีผู้มาชำระหนี้ทั้งหมด 32,351 ราย มียอดผู้ค้างชำระ 50,766 ราย คิดเป็นสัดส่วนผู้ค้างชำระร้อยละ 61.08 ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งที่มีผู้มาชำระเงินน้อยกว่าร้อยละ 50 เชื่อว่าเป็นเพราะคนที่จบมาแล้วยังไม่สามารถหางานทำได้ หรือกำลังตกงานอยู่ และเกิดจากการปล่อยเงินกู้ที่ผิดเงื่อนไข และเนื่องจากผู้ตรวจเอกสารและผู้อนุมัติเงินกู้ในเบื้องต้นเป็นคนคนเดียวกัน มีการครหาว่าการอนุมัติไม่โปร่งใส ส่วนการตัดหนี้สูญจะเกิดขึ้นกรณีผู้กู้ตาย ส่วนกรณีทุพพลภาพจะพิจารณาอีกครั้ง

ในงานวิจัยของจรรยาตรี มาดิลกโกวิท (2544) ได้ศึกษาเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาการชำระหนี้ของต่างประเทศ สรุปได้ว่า ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในหลายประเด็น ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับผู้ยืม ซึ่งเป็นการหาลักษณะสำคัญ (Characteristics) ของผู้กู้ยืมเงินที่ไม่ชำระเงินคืน ซึ่งรัฐบาลได้นำผลมาวิจัยพัฒนา และปรับปรุงนโยบายการดำเนินงานเพื่อลดอัตราความเสี่ยงของการสูญเงิน นักเรียนส่วนใหญ่ที่มีปัญหาการชำระหนี้ คือ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายของกองทุน ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้ผู้กู้ไม่ชำระเงินคืนตามกำหนดเวลาที่กำหนดเท่าที่รวบรวมได้จากงานวิจัยมีดังนี้ เชื้อชาติ เพศ อายุ สถานภาพสมรส เกรดเฉลี่ยสะสม จำนวนเงินที่เป็นหนี้ รายได้ครอบครัวโดยเฉลี่ย จำนวนคนที่ต้องดูแล การไม่มีงานทำ ปัญหาการเงินส่วนตัว การบริหารงานของกองทุน การทอดทิ้งผู้กู้ยืม

การวิเคราะห์ลักษณะของผู้กู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และเปรียบเทียบผู้ไม่ชำระคืนเงินกู้และผู้ชำระคืนในมิติต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลทางประชากร สภาพสังคม เศรษฐกิจ และความสำเร็จทางการศึกษา พบว่า

1. ผู้กู้ยืมจากครอบครัวรายได้น้อยและเป็นชนกลุ่มน้อย ออกจากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกลางคืน และผู้ยืมที่เรียน โรงเรียน Proprietary และวิทยาลัย 2 ปี มีความเป็นไปได้ที่จะไม่ชำระคืนเงินกู้
2. หลังจากปรับปรุงพื้นฐาน รายได้หลังจากจบการศึกษาคงเป็นปัจจัยที่เป็นตัวตัดสินว่าจะชำระคืนเงินกู้
3. ผู้กู้ยืมที่เรียนไม่จบโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษามีแนวโน้มจะไม่ชำระเงินคืนอย่างชัดเจน (Mark Dynarski, 1994 อ้างในจรรยาตรี มาดิลกโกวิท, 2544)

Honan ได้ทำการศึกษาวิธีการที่จะใช้ในการวิเคราะห์ภาระหนี้เงินกู้ พบว่าไม่สามารถใช้วิธีหนึ่งวิธีใดเท่านั้น แต่ต้องบูรณาการ ทั้ง 3 วิธีต่อไปนี้เข้าด้วยกัน ได้แก่

1. อัตราส่วนหนี้เงินกู้ต่อรายได้ที่ทำให้จ่ายคืนได้อย่างสบาย
2. ตัวชี้วัดด้านพฤติกรรม เช่น เรื่องการไม่ชำระคืนเงินกู้ ไปจนถึงผลกระทบของเงินกู้ยืมที่มีผลต่อการเลือกวิถีชีวิต
3. ปัจจัยทางด้านทัศนคติที่เน้นเรื่องความรู้สึกเป็นภาระเรื่องหนี้สิน ลักษณะปัญหาภาระเรื่องหนี้สิน ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีทางเลือกในการใช้ นโยบายเฉพาะกับประสบการณ์ภาระหนี้สินแต่ละแบบ ได้แก่ 1) กลุ่มที่กู้ยืมต่ำ 2) กลุ่มที่สามารถจัดการหนี้เงินกู้ได้ และ 3) กลุ่มที่เข้าใจขึ้นเรื่องข้อบังคับและกระบวนการชำระคืนเงิน

(Honan James P, 1989 อ้างถึงในจรรยาศรี มาติลลโกวิท, 2544)

การลดการหลบเลี่ยงไม่ชำระเงินคืน ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญนั้น มี 2 สาเหตุ ได้แก่ ผู้กู้ไม่สามารถชำระคืนได้ตามกำหนดเวลาได้จริง ๆ และผู้กู้ตั้งใจจะหลบเลี่ยงการชำระคืน ข้อเสนอแนะเพื่อลดการหลบเลี่ยงไม่ชำระเงินคืน มีดังนี้

1. การเลื่อนการผ่อนชำระตามรายได้ โครงการเงินให้กู้ยืมที่มีอัตราดอกเบี้ยไม่ชำระเงินกู้ตามกำหนดเวลาดำ เป็นเพราะมีการหยุดพักชำระหนี้ได้ ถ้าบัณฑิตมีรายได้ต่ำกว่าระดับที่กำหนดในการชำระคืน แต่ยังคงคิดดอกเบี้ยในช่วงผ่อนผันอยู่ และบัณฑิตต้องส่งหลักฐานมาแสดงด้วย
2. สร้างแรงจูงใจให้กับตัวแทนเอกชน การที่รัฐรับประกันงบประมาณให้กู้ยืมทั้งหมดทำให้เอกชนขาดแรงจูงใจที่จะติดตามหนี้
3. ผู้ค้ำประกัน นโยบายที่จะช่วยลดการไม่ชำระเงินกู้คืนตามกำหนด คือ ให้ผู้มีรายได้เป็นผู้ค้ำประกัน แต่อาจมีผลทางลบได้ เพราะผู้ที่ยากจนอาจไม่มีผู้ยอมค้ำประกันให้
4. หักโดยตรงจากเงินเดือน วิธีนี้อาจจะทำให้ยากถ้ากฎหมายไม่อำนวย และผู้ให้กู้ต้องรู้ว่าลูกหนี้ หรือผู้ทำงานอยู่ที่ใดจึงจะให้บริษัทนายจ้างช่วยหักเงินเดือนไว้ให้
5. การเลือกสถาบันติดตามหนี้ ขณะที่หน่วยงานอิสระและมหาวิทยาลัยมีข้อได้เปรียบในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย แต่อาจไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะติดตามหนี้ ธนาคารและระบบเก็บภาษีมีโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมกว่า นอกจากนี้โครงการอาจมอบหมายให้บุคคลที่สามติดตามหนี้ได้ เช่น บริษัทติดตามเร่รัดหนี้ของเอกชน เป็นต้น
6. เบี้ยประกัน กรณีนี้ผู้กู้จะต้องจ่ายค่าเบี้ยประกันเงินกู้ในกรณีทุพพลภาพหรือตาย
7. ใช้วิธีการติดต่อกับผู้กู้เป็นระยะ วิธีนี้จะช่วยเตือนให้ผู้กู้รู้ว่ายังมีภาระผูกพันอยู่ (Albrecht และ Ziderman, 1991 อ้างถึงในจรรยาศรี มาติลลโกวิท, 2544)

การศึกษาเปรียบเทียบโครงการเงินกู้ในประเทศต่าง ๆ พบว่าประสบการณ์ของโครงการเงินกู้ในประเทศแถบสแกนดิเนเวียดีที่สุด เช่น ในสวีเดน ซึ่งมีทางออกให้กับบัณฑิตที่มีรายได้น้อยคือ ถ้ามีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่ำสุด สามารถเลื่อนการชำระเงินกู้ได้ครั้งละ 1 ปี และถ้าจำเป็นก็สามารถผ่อนผันไปจนถึงปีที่ 50 ของอายุได้ ซึ่งในความเป็นจริงมีเพียงร้อยละ 10 ของผู้กู้

เท่านั้นที่มาขอเลื่อนการชำระเงินกู้ จำนวนเงินที่ให้กู้ยืมเพิ่มขึ้นทุกปีตามอัตราเงินเฟ้อ (ประมาณร้อยละ 4) จึงค่อนข้างยุติธรรมและมีเหตุผลที่มาขอผ่อนผัน จำนวนผู้ไม่มาชำระหนี้คืบตามกำหนดเวลาของสวีเดนมีเพียงร้อยละ 2 ในขณะที่สหรัฐอเมริกามีถึงร้อยละ 10 และอาจเพิ่มขึ้นอีก ทั้งนี้เป็นเพราะสหรัฐอเมริกาให้ชำระหนี้คืนภายใน 10 ปี ยกเว้นบางอาชีพและผู้ที่พิสูจน์ได้ว่าตนเองมีความลำบากจริง ๆ เช่น พิกการ เป็นต้น สำหรับนักศึกษาแพทย์และทันตแพทย์ ภาระในระยะแรกเมื่อเป็นแพทย์ประจำบ้านได้รับเงินเพียง 20,000 เหรียญสหรัฐ จึงไม่พอเพียงจะชำระคืนเงินกู้เดือนละ 500 เหรียญได้

ส่วนนักศึกษาวิชาชีพครู เงินเดือนครูน้อยจึงไม่พอชำระหนี้ ที่ต่างกับญี่ปุ่นที่จ่ายเงินเดือนครูมากเท่ากับนักบัญชีและวิศวกร และสหรัฐอเมริกาให้ระยะเวลาปลอดหนี้ 6 เดือน ขณะที่สวีเดนให้ 2 ปี และเยอรมันให้ 5 ปี

แนวทางการแก้ปัญหาการไม่มาชำระหนี้ตามกำหนดเวลา ในสหรัฐอเมริกา ดังนี้

1. ยืดระยะเวลาการชำระหนี้ออกไปมากกว่า 10 ปี สำหรับผู้ที่มีหนี้สินมาก ✓
2. ให้ผ่อนชำระเป็นจำนวนน้อยในระยะแรกและเพิ่มขึ้นในระยะหลัง ✓
3. ให้เงินเดือนสูงทั้งหญิงและชายในวิชาชีพที่ให้ความช่วยเหลือมนุษย์ ซึ่งอาจมีการ ✓

เปลี่ยนแปลงโครงสร้างเงินเดือน

4. บางครั้งการทำงานในระหว่างเรียน อาจไม่เป็นผลดีต่อการเรียนเสมอไป เขาเสนอให้ใช้ Cooperative Education Program ซึ่งทดลองใช้และได้ผลดี คือ นักศึกษาเรียน 3 เดือนทำงาน 13 สัปดาห์ ถ้านักศึกษาต้องการเงินเป็นค่าใช้จ่ายระหว่างเรียนเพิ่มเติมสามารถกู้ยืมเพิ่มเติมได้

ในสหรัฐอเมริกา ความนิยมเงินกู้ยืมและสัดส่วนการให้เงินกู้และเงินช่วยเหลือให้เปล่าหลายเป็นประเด็นสำคัญ เช่นในปี 1977 เป็นต้น มีสาเหตุเพราะ

1. สภากองเกรสและผู้ลงคะแนนชอบให้นักศึกษาช่วยเหลือตนเอง (self help) เพื่อมาเสริมการให้ทุนช่วยเหลือ เงินกู้ไม่เหมือนการช่วยเหลือให้เปล่า เงินกู้จะทำให้ผู้ที่มีรายได้ปานกลางและคนทำงานสามารถหาเงินเรียนเองได้

2. โครงการเงินให้กู้ยืมของรัฐแพงเกือบครึ่งหนึ่งของเงินช่วยเหลือให้เปล่า หรือทุนการศึกษา รัฐบาลกลางประมาณการเงินกู้ไว้ 4 พันล้านเหรียญสหรัฐ แต่เงินกู้ใหม่ใช้เงินถึง 9 พันล้านเหรียญสหรัฐ ด้วยเงินทุนที่มาจากธนาคารในอัตรา 3 ต่อ 1 ทำให้อัตราดอกเบี้ยต้องสูงและการอุดหนุนเงินกู้สูงไปด้วยทำให้เกิดต้นทุนสูงพอ ๆ กับเงินช่วยเหลือให้เปล่า (grant)

ในสมัยรัฐบาลของนายบิล คลินตันที่เริ่มบริหารในช่วงปลายปี 1991 อัตราการไม่ชำระหนี้เงินกู้ลดลงจากร้อยละ 22.4 เหลือเพียงร้อยละ 6.9 (ข้อมูล ณ วันที่ 2 ต.ค. 2543) ซึ่งนับว่าต่ำมาก ✓ ที่สุดในประวัติศาสตร์ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จากโครงการเงินให้กู้โดยตรง (Direct

Student Loan) ที่เริ่มในรัฐบาลนี้ ช่วยให้ประหยัดการชำระเงินคืนจากการคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่า เอกชนที่ดำเนินการให้กู้เพื่อการศึกษาได้ถึง 9 พันล้านเหรียญสหรัฐ นับเป็นการเปิดโอกาสครั้งใหญ่ที่สุดให้มีการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษา นับตั้งแต่การออก GI Bill ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

สิ่งที่กระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกาได้ทำเพื่อลดอัตราการไม่ชำระเงินคืนตามกำหนดเวลา ได้แก่

1. ปิดโรงเรียนที่มีอัตราการไม่ชำระเงินสูงออกไปจากโครงการ ซึ่งมีถึง 800 แห่ง ✓
2. มีหลักเกณฑ์การชำระเงินคืนที่ยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อที่ว่านักศึกษาที่ไม่สามารถจ่ายคืนเต็มจำนวน สามารถจ่ายได้เพียงบางส่วนและไม่จำเป็นต้องหนีหนี้ ✓
3. ลดต้นทุนของเงินกู้ลงเพื่อให้นักศึกษาสามารถจ่ายคืนได้ เช่น เงินกู้จำนวน 10,000 เหรียญสหรัฐสามารถลดค่าจ่ายลงได้ถึง 1,300 เหรียญสหรัฐ
4. มีผู้กู้เงินน้อยลง เนื่องจากมีการเพิ่มเงินช่วยเหลือ (Pell Grants) และมีการให้ทุน (HOPE scholarships) และหักเป็นเงินภาษี (Tax Credits) (Clinton, 2000 อ้างถึงในจรรยาตรี มาติลิกโกวิท, 2544)

2.4 การติดตามหนี้

เงินที่ได้รับชำระคืนจากผู้ครบกำหนดชำระมีผลต่อความสามารถในการให้กู้ยืมของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งในปัจจุบันมีผู้ครบกำหนดชำระหนี้ประมาณ 250,000 ราย และจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ต้องดำเนินการเพื่อให้การติดตามชำระหนี้คืนมีประสิทธิภาพสูงสุดกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจึงดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนี้

2.4.1 โครงการ Home Visit

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้มอบหมายให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ติดตามผู้กู้ยืมที่ค้างชำระเกิน 360 วัน จำนวน 5,151 ราย ด้วยวิธีการออกไปพบตัวผู้กู้และผู้ค้ำประกัน (Home Visit) เพื่อชี้แจงให้ผู้กู้ยืมทราบวัตถุประสงค์ของเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่กู้ไปแล้วว่าต้องชำระคืน ตลอดจนแนะนำวิธีการชำระหนี้ การขอผ่อนผันหนี้ ฯลฯ รวมทั้งขอทราบข้อมูลอื่นๆ ของผู้กู้ยืมที่ค้างชำระเพื่อนำไปแก้ไขปัญหาค่าไม่ชำระหนี้ของผู้กู้ยืม

ผลที่ได้รับ

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้ทราบถึงสาเหตุของการไม่มาติดต่อชำระหนี้ของผู้ครบกำหนดชำระในปี 2542 มีรายละเอียดดังนี้

- ผู้กู้ยืมที่ยัง ไม่มีรายได้	ร้อยละ 51.28
- มีรายได้น้อยกว่า 4,700 บาทต่อเดือน	ร้อยละ 29.43
- ยังศึกษาอยู่	ร้อยละ 10.35
- คิดว่าเป็นเงินให้เปล่า	ร้อยละ 4.18
- ปฏิเสธการกู้ยืมเงิน	ร้อยละ 1.74
- ผู้กู้หนีออกจากบ้าน	ร้อยละ 1.34
- ประสบภัยพิบัติ	ร้อยละ 1.06
- อื่นๆ (ติดคุก บวช หรือป่วย)	ร้อยละ 0.62

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้นำข้อมูลจากโครงการ Home Visit มาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงวิธีการติดตามหนี้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.4.2 โครงการติดต่อกับผู้กู้ที่อยู่ระหว่างระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี ✓

ผลที่ได้รับจากโครงการ Home Visit กองทุน ได้จัดทำโครงการติดต่อกับผู้กู้ที่อยู่ระหว่างระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- กระตุ้นจิตสำนึกให้เกิดความรับผิดชอบในการชำระหนี้
- รับทราบข่าวสารข้อมูลจากผู้กู้ยืมและกองทุน (กยศ.)
- สานความสัมพันธ์อันต่อเนื่องระหว่างผู้กู้ยืมและกองทุน
- ส่งเสริมให้ผู้กู้ยืมร่วมกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ซึ่งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้ทำการติดต่อกับผู้กู้ที่ยังอยู่ระหว่างการศึกษา (กำลังจะจบการศึกษา) และในช่วงระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี โดยกองทุนฯ คาดว่าจะทำให้มีผู้กู้ยืมมาติดต่อขอชำระหนี้มากขึ้น

2.4.3 การบริการข้อมูลกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาด้วยระบบ Call Center

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้มีการจัดทำระบบ Call Center ขึ้น เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้กู้ยืม และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานกองทุน

2.4.4 การประชาสัมพันธ์

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้จัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้กู้ยืมและประชาชนทั่วไปทราบถึงวัตถุประสงค์ของกองทุน การให้กู้ยืมเงินกองทุน การชำระหนี้ การสร้างจิตสำนึก ฯลฯ โดยในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้มีการวางแผนโครงการประชาสัมพันธ์ร่วมกับธนาคารกรุงไทยฯ การประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อโทรทัศน์และวิทยุ การจัดทำวารสาร กยศ. ฯลฯ

2.4.5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้จัดทำโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับ
มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิตย์ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- ทำวิจัยและให้คำปรึกษาแนะนำในเชิงพัฒนาระบบงานของ กยศ.
- ทำวิจัยเชิงประเมินผลงาน
- ทำวิจัยเชิงนโยบาย เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจในนโยบายที่สำคัญ เช่น การให้ทุนกู้ยืมจำกัดเฉพาะนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา
- การใช้โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นกลไกการเปลี่ยนการอุดหนุนเงินเพื่อการศึกษาจากวิธี Supply Financing สู่วิธี Demand Financing เป็นต้น
- วิจัยในเชิงการหากลยุทธ์ ในการปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล โดยการวิจัยทั้งหมดมีเป้าหมายเพื่อนำผลจากการวิจัยมาใช้ในทางปฏิบัติ

ซึ่งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้นำผลจากการโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ซึ่งเป็นผลการวิจัยกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การติดตามหนี้ที่ผ่านมาของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษายังเป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะจุดและยังต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สถานศึกษา ตลอดจนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ต้องช่วยกันแก้ปัญหาในการติดตามหนี้และทวงหนี้ สำหรับสถานศึกษาบทบาทที่สำคัญ คือ การเป็นหน่วยงานประสานระหว่างผู้กู้ (นักเรียน, นักศึกษา) กับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในฐานะผู้ให้กู้ยืม ทำให้บทบาทของสถานศึกษามีความสำคัญในการติดตามหนี้และทวงหนี้เป็นอย่างมาก ✓

ตอนที่ 3 แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การศึกษา

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษา

บุญพุ่ม เสนารักษ์ (2531 : 220) ได้อธิบายถึงแนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษา (Education investment) ว่าอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ตามทัศนะของผู้ผลิตและผู้เรียน

การลงทุนตามทัศนะของผู้ผลิต การลงทุนทางการศึกษาจะหมายถึง การประกอบธุรกิจต่างๆ ซึ่งยังผลให้เกิดและมีการบริการเกี่ยวกับการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ทักษะ ทักษะคิด และด้านอื่นๆ ของมนุษย์ ซึ่งตัวอย่างของธุรกิจเหล่านี้ ได้แก่ โรงเรียน มหาวิทยาลัย การทำการซื้อขายอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ฯลฯ ซึ่งสินค้าและบริการประเภทนี้อาจเรียกว่าสินค้านำทุน (Capital Goods) และวัตถุประสงค์ของการประกอบการธุรกิจเหล่านี้ก็คือ กำไรสูงสุดในรูปตัวเงิน เหมือนกับธุรกิจประเภทอื่นๆ ทั่วไป

การลงทุนตามทัศนะของผู้เรียน ซึ่งก็คือการลงทุนในมนุษย์ตามทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital) ซึ่งกล่าวว่า การลงทุนในตัวมนุษย์หรือการลงทุนในการศึกษา เป็นขบวนการปรับปรุงคุณภาพทรัพยากรบุคคล ให้มีความรู้ความชำนาญสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมและข่าวสารใหม่ๆ ได้ดีทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถและประสิทธิภาพมากกว่าผู้มีการศึกษาคือยกว่า

การให้การศึกษา เป็นวิธีการลงทุนแบบหนึ่งเพื่อเพิ่มค่าของมนุษย์เป็นลักษณะของการลงทุนใหม่ (New Investment) เช่น การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือในสาขาวิชาใหม่ๆ เพื่อให้ความรู้ ความสามารถและทักษะสูงขึ้นกว่าเดิมที่เป็นอยู่ นักเศรษฐศาสตร์ได้อาศัยแนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการตัดสินใจลงทุน มาเป็นเครื่องมือ ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับการลงทุนในทุนมนุษย์กล่าวคือ เมื่อมนุษย์ได้รับการศึกษามากขึ้น มีผลทำให้ทรัพยากรมนุษย์มีคุณภาพสูงขึ้น สามารถทำงานได้ รายได้ที่สูงขึ้น และเมื่อมีความชำนาญและการศึกษาสูงขึ้น จะพบว่ารายได้ที่ได้รับตลอดชีพจะเพิ่มขึ้นหลังจากสำเร็จการศึกษา

ดังนั้นปัจจัยหลักในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นของคนทั่วไป ก็คือ รายได้ตลอดชีพที่คาดว่าจะได้รับเพิ่มขึ้นหลังจากจบการศึกษา ต้องสูงกว่าต้นทุนที่เสียไปในระหว่างการศึกษา (Earning Forgone) ด้วยเหตุผลนี้ จึงกล่าวว่า การศึกษาเป็นการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ เพราะลงทุนไปในแง่ของต้นทุนทั้งทางตรงและทางอ้อมและได้รับผลตอบแทนออกมาทำให้ทรัพยากรมนุษย์ได้รับประโยชน์จากการลงทุนในการศึกษา

การลงทุนด้านการศึกษานั้นถ้าให้ด้านบุคคลลงทุนเอง โดยรัฐบาลไม่เข้ามาช่วยเหลือเลยนั้น จะพบว่า การศึกษาต้องมีปริมาณน้อยกว่าที่ควรจะเป็นหรือไม่เพียงพอ หรืออยู่ในระดับต่ำกว่าที่ สังคมต้องการ (Social Optimum) อธิบายได้ด้วยสาเหตุต่อไปนี้

1. เนื่องจากผู้ที่ตัดสินใจลงทุนนั้น มักจะไม่ใช่ว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาเอง แต่เป็นผู้ปกครองมัก เป็นผู้ตัดสินใจให้กับบุตรซึ่งก่อให้เกิดปัญหา เนื่องจากความจำกัดของทรัพยากร หรือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความบกพร่องในการคาดการณ์ในอนาคต การขาดความรู้ ซึ่งทำให้มีการลงทุนในการศึกษาของบุตรต่ำกว่าที่สังคมต้องการ

2. เนื่องจากตลาดทุนมีความ ไม่สมบูรณ์ (Capital Market Imperfections) คือ ทำให้ผู้ที่ ต้องการลงทุนการศึกษาเองไม่อาจพึ่งตลาดทุนได้ คือ หากบิดามารดาไม่ยินดี หรือไม่สามารที่จะ ส่งบุตรเรียนได้ บุตรหลานนั้น ก็ไม่สามารถไปกู้หนี้ยืม借ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งแม้แต่ในกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษาเองที่ยังมีข้อบกพร่องตรงส่วนนี้อยู่คือในข้อที่ว่า ตัวนักเรียน นักศึกษาเองถ้ามีความ ประสงค์จะขอกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ถึงแม้ว่าคุณสมบัติจะครบถ้วนตาม กฎเกณฑ์ ต่างๆ แต่ถ้าผู้ปกครองไม่ยินยอมตัวนักเรียนนั้น ไม่สามารถทำการขอเองได้

3.2. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการอุดหนุนการศึกษาโดยรัฐในระดับอุดมศึกษา

เป็นที่ทราบกันดีว่าการศึกษาก่อให้เกิดทุนมนุษย์ (Human Capital) ซึ่งเป็นการลงทุนที่จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว (Schultz, 1971 : 4) รัฐจึงควรมีบทบาทในการลงทุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education) ซึ่งรัฐควรเป็นผู้ลงทุนทั้งหมด เนื่องจาก ผลประโยชน์ส่วนใหญ่จะตกแก่สังคม แต่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป ประโยชน์ของการศึกษาจะ ตกอยู่ที่ผู้เรียนมากกว่า กล่าวคือ ผู้เรียนมีโอกาสในการหางานทำมากขึ้นและรายได้ในอนาคตมากขึ้น ดังนั้น ผู้เรียนจึงควรเป็นผู้รับภาระส่วนใหญ่ของการลงทุนในการศึกษาระดับนี้ แต่รัฐควรมี บทบาทในการสนับสนุนให้ทุกคนมีโอกาสที่จะศึกษาในระดับที่สูงขึ้นอย่างเท่าเทียมกัน

เมื่อกล่าวถึงการลงทุน (Investment) สิ่งที่ขาดไม่ได้ คือ เงินลงทุน (Education Finance) มีนักเศรษฐศาสตร์จำนวนมากถกเถียงกันถึงรูปแบบที่เหมาะสมของการอุดหนุนเงินการศึกษาในระดับอุดมศึกษาขึ้นไป ซึ่งรูปแบบของการอุดหนุนเงินการศึกษาดังกล่าว สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 แนวคิดด้วยกันคือ (Woodhall, 1983 : 7)

1. แนวคิดที่ให้อุดหนุนด้วยเงินเปล่า (Grant) หรือด้วยทุนการศึกษา (Scholarships) หรือการอุดหนุนผ่านสถานศึกษาโดยตรงด้วยการเก็บค่าเล่าเรียนในอัตราที่ต่ำ
2. แนวคิดที่ให้อุดหนุนด้วยการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา (Student Loans)

สำหรับเหตุผลที่นักเศรษฐศาสตร์ไม่เห็นด้วยกับการอุดหนุนด้วยการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา คือ

1. นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน กลัวการมีหนี้สินสะสมในจำนวนมาก ดังนั้นการกู้ยืมจะไม่ใช่เป็นการขยายโอกาสให้นักเรียนกลุ่มนี้ได้เข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การช่วยเหลือด้วยแนวคิดแรกจะเหมาะสมกว่า

2. การให้ความช่วยเหลือด้วยการให้เงินกู้ยืมจะมีปัญหาเกี่ยวกับต้นทุนในการบริหารงาน (Administration Cost) และปัญหาการไม่ชำระหนี้ (Default) โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาระบบธนาคารจะยังไม่มีประสิทธิภาพ จะก่อให้เกิดปัญหาในการชำระหนี้ นักเศรษฐศาสตร์กลุ่มนี้จึงมองว่า การให้เงินกู้ยืมไม่เหมาะสมกับประเทศที่กำลังพัฒนา (Woodhall, 1983 : 2)

สำหรับนักเศรษฐศาสตร์ที่เห็นด้วยเกี่ยวกับแนวคิดที่ให้อุดหนุนด้วยการให้เงินกู้ยืม มีเหตุผลดังนี้ (Todaro, 1977 : 269)

1. การอุดหนุนด้วยการให้เงินกู้ยืมเป็นวิธีที่ยืดหยุ่นกว่าการอุดหนุนรูปแบบอื่น และในระยะยาวการอุดหนุนด้วยการให้เงินกู้ยืมยังสามารถนำเงินทุนกลับมาหมุนเวียนต่อ (Cost Recovery) ซึ่งจะลดภาระการอุดหนุนของรัฐในระยะยาวต่อไป

2. การอุดหนุนด้วยเงินให้กู้ยืม เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ (Efficiency) นอกจากนี้ ยังเป็นการอุดหนุนที่มีความเสมอภาค (Equitable) เนื่องจากการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นไปให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนในการเพิ่มโอกาสในการหางาน และการเพิ่มรายได้ในอนาคต ดังนั้นผู้เรียนจึงควรเป็นผู้รับภาระต้นทุนในการเรียนนั้น

3. การอุดหนุนด้วยการให้เงินกู้ยืมนั้นเป็นวิธีที่รัฐบาลแบกรับภาระการอุดหนุนน้อยกว่าวิธีการให้เงินให้เปล่า ทุนการศึกษา ฯลฯ ซึ่งเหมาะสมกับประเทศที่กำลังพัฒนาที่ต้องการขยายการศึกษาให้กว้างขึ้น ซึ่งการอุดหนุนด้วยการให้เงินกู้ยืมจะสามารถช่วยเหลือคนได้มากกว่าในงบประมาณที่เท่ากัน เนื่องจากเงินทุนเหล่านั้นจะกลับมาเป็นเงินหมุนเวียนต่อไป

จากประสบการณ์ในประเทศที่พัฒนาแล้ว พบว่า วิธีการให้เงินกู้ยืมเป็นวิธีการอุดหนุนที่ประสบความสำเร็จ เช่น ประเทศสวีเดน สหรัฐอเมริกา แคนาดา ญี่ปุ่น และประเทศในยุโรป สำหรับประเทศในละตินอเมริกา พบว่า วิธีการให้เงินกู้ยืมเป็นวิธีที่ใช้ได้ผล และยังคงขยายอัตราการเข้าเรียน (Enrollment) โดยรัฐไม่ต้องรับภาระด้วยการจัดเก็บภาษีเพิ่ม สำหรับปัญหาเหล่านี้ก็จะหมดไป

ถึงแม้ว่าการอุดหนุนด้วยการให้เงินกู้ยืมจะเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาคและสามารถลดข้อจำกัดในการหาเงินทุนเพื่อขยายการศึกษา แต่การกู้ยืมมิใช่ทางออกสำหรับปัญหาทุกอย่าง การผสมผสานกับรูปแบบการอุดหนุนด้วยการให้เงินให้เปล่า (Grant) ซึ่งรูปแบบที่เหมาะสม

ของการอุดหนุนการศึกษานั้นจะมีรูปแบบที่เหมาะสมอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและนโยบายของ
ประเทศนั้นๆ เป็นสำคัญ

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในด้าน
ของบทบาทและความสำคัญของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการชำระหนี้คืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ
การศึกษา โดยสามารถรวบรวมได้ดังนี้

โกศล ฐานะ (2540) ทำการศึกษาเรื่อง การติดตามการดำเนินงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อ
การศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ 2539 มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค
และประมวลสรุปความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานของกองทุนให้กู้ยืมเพื่อ
การศึกษาในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้แบบสำรวจแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เก็บข้อมูลจาก
กลุ่มตัวอย่าง คณะกรรมการการศึกษาศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์ และเจ้าหน้าที่
ผู้ปฏิบัติงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจำนวน 124 คน และนักเรียนนักศึกษาผู้กู้ยืม
เงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จำนวน 472 คน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มีการปฏิบัติงานอยู่
ในระดับมาก
2. การให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ส่วนใหญ่เห็นว่า มีปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับมาก ยกเว้น
การปฏิบัติงานตามปฏิทินงาน และการกำกับดูแลสถานศึกษาในการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืม
เพื่อการศึกษา มีปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย
3. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นว่า ระเบียบ หลักเกณฑ์ การสั่งการและแนวดำเนินงานกองทุนมี
ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการไม่จัดสรรงบประมาณค่าดำเนินงานให้จังหวัดและ
สถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด
4. ส่วนมากเห็นว่า ไม่ควรแก้ไขระเบียบ หลักเกณฑ์ การสั่งการและแนวดำเนินงาน คิด
เป็นร้อยละ 67.47 ยกเว้นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับรายได้ของบิดามารดา และนักเรียนนักศึกษารวมกันไม่
เกิน 120,000 บาท การกำหนดให้เบิกจ่ายเงินกู้ที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) แห่งเดียว และการ
ไม่จัดสรรงบประมาณค่าดำเนินงานให้จังหวัดและสถานศึกษา

จากการวิจัยของ โกศล ฐานะ ศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และประมวลสรุป
ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานของ กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเฉพาะในจังหวัด
กาฬสินธุ์เท่านั้นเป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ข้อมูลที่ได้อาจไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมต่อการนำไป

ใช้ในพื้นที่อื่นๆ และในส่วนของข้อเสนอแนะที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยของสถานศึกษา ได้แก่ การปฏิบัติงานของบุคคลากรภายในสถานศึกษาและสถานที่ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ

ในปีถัดมาวัชรพงศ์ สุขรรักษา (2541) ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2539 มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจกู้ยืมเงินกองทุนฯ ประชากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ ผู้ปกครองของนักเรียน นักศึกษาที่กู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จำนวน 2,229 คน สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างมาทำการศึกษา จำนวน 375 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ระเบียบเกี่ยวกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ระยะเวลาส่งใช้เงินคืนกองทุนยาวนาน 15 ปี อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำมากเพียงร้อยละ 1 ต่อปี ระดับผลการเรียนของผู้กู้ แรงผลักดันจากสภาพแวดล้อมด้านบุคคล การได้รับข่าวสารข้อมูล สำหรับแรงผลักดันจากสภาพแวดล้อมด้านบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองมากที่สุด คือตัวนักเรียน นักศึกษาผู้กู้รองลงไปคือ คู่สมรส และอาจารย์ที่ปรึกษาของผู้กู้ ตามลำดับ

2. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ปกครองเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ภาระหนี้สินที่มีอยู่เดิมในสถาบันการเงิน การได้รับข่าวสารข้อมูลที่ไม่ชัดเจน การไม่เชื่อว่าจะมีกองทุนในลักษณะนี้จริง และการไม่เชื่อมั่นในตัวผู้กู้ที่อยู่ในปกครองว่าจะเรียนสำเร็จ

งานวิจัยของวัชรพงศ์ สุขรรักษา ซึ่งใช้พื้นที่ในจังหวัดกาฬสินธุ์เช่นเดียวกับ โกศล ฐานะ โดยข้อสังเกตที่พบจากงานวิจัยของวัชรพงศ์ สุขรรักษา พบว่า ในการตัดสินใจกู้ยืมเงินกองทุนฯ ผู้ปกครองมีผลต่อการตัดสินใจกู้ยืมเงิน ซึ่งในเรื่องการชำระหนี้คืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ผู้ปกครองก็มีผลต่อการชำระหนี้คืนด้วยเช่นกันซึ่งผู้ปกครองนั้นอยู่ในด้านที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้กู้ยืม

สำหรับข้อเสนอแนะที่มาจากผลการวิจัยเกี่ยวข้องปัจจัยของสถานศึกษา ได้แก่ด้านหลักเกณฑ์ ระเบียบและวิธีการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึงและชัดเจน ควรมีการเร่งรัดในการกระตุ้นและปลูกจิตสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อการปฏิบัติตามข้อผูกพันในสัญญาผู้ยืมและสัญญาค้ำประกัน ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดการบริหารงานกองทุนประสบปัญหาการไม่ชำระหนี้คืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา อีกทั้งควรจัดให้มีการติดตามนักเรียน นักศึกษาผู้กู้ยืมเงิน เพื่อให้คำแนะนำ/ปรึกษา เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษาของผู้กู้

อิทธิพล ใจสมัคร (2541) ได้ศึกษาการประเมิน โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา : ศึกษากรณี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนประเภทมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการศึกษา คือ การศึกษาจากเอกสารควบคู่กับการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยและสอบถามและการสัมภาษณ์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ปฏิบัติงานและดำเนินงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนประเภทมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครเป็นเฉพาะ จำนวน 11 สถาบัน มีประชากรทั้งสิ้น 55 คน และมีประชากรกลุ่มตัวอย่างรวม 42 คน คิดเป็นร้อยละ 76.4 ผลการศึกษาปรากฏว่า

ด้านการบริหารและจัดการดำเนินงาน โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

1. การรับรู้และเข้าใจ โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ของผู้ปฏิบัติงานและ ดำเนินโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มีการรับรู้ข่าวสารทุกคนสำหรับการเข้าใจโครงการ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ส่วนใหญ่เข้าใจวัตถุประสงค์สอดคล้องตามพระราชบัญญัติ คือ เป็นกองทุนให้กู้ยืมแก่นักศึกษาและนักเรียน ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่าย การศึกษา และค่าครองชีพระหว่างการศึกษา

2. การวางแผนและควบคุม ของคณะกรรมการกองทุนประจำสถาบัน มีการจัดเตรียม ความพร้อม การปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ส่วนการปฏิบัติงานคณะกรรมการจะเคร่งครัดระเบียบ กฎเกณฑ์เป็นสิ่งสำคัญ แต่ก็ยังประสบปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านความสมบูรณ์ และความชัดเจน ของระเบียบและกฎเกณฑ์ เป็นต้นว่า คุณสมบัติผู้มีสิทธิกู้ยืม หลักฐานการกู้ยืมนโยบายเชิงปฏิบัติ และการจัดสรรงบประมาณของทบวงมหาวิทยาลัย

3. การจัดการด้านสมรรถนะองค์กร ในเรื่องความพร้อมของบุคลากรและสถานที่ มีระดับ ความพร้อมน้อย

4. การจัดประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษา เป็นการเผยแพร่ด้วยสื่อประเภทโปสเตอร์และบอร์ดข่าวสารเป็นส่วนใหญ่ โดยได้รับสื่อ จากทบวงมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยจัดส่งให้กระจัดจิด ทำให้การ ประชาสัมพันธ์ของฝ่ายกิจการนักศึกษา แต่ละสถาบันมีระยะดำเนินการกระชั้นชิดมากไปด้วย

ด้านการดำเนินงานตามกระบวนการของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ส่วนใหญ่ฝ่าย กิจการนักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนดำเนินการตามกระบวนการที่ทบวงมหาวิทยาลัย กำหนดขั้นตอนไว้เป็นอย่างดี และได้ยึดถือระเบียบของคู่มือปฏิบัติงานที่ทบวงมหาวิทยาลัยจัดส่ง ให้ ขั้นตอนที่มีปัญหา มาก คือ การพิจารณาคัดเลือกและการสัมภาษณ์ในเรื่องคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ ขอกู้ยืมไม่ชัดเจนเท่าใดนัก และการสัมภาษณ์ไม่มีกรอบหลักเกณฑ์ ผู้ปฏิบัติงานจะเป็นผู้กำหนดเอง เป็นส่วนมาก

สำหรับการประกาศผลผู้ผ่านการคัดเลือก และสัมภาษณ์นั้นกว่าครึ่งหนึ่ง ทำสัญญาที่มหาวิทยาลัยนั้น ๆ และอีกเกือบครึ่งให้ทำสัญญาที่ห้องที่ของผู้กู้ยืม เป็นปัญหาต่อกระบวนการตรวจสอบสัญญา ส่วนการติดตามผลของฝ่ายกิจการนักศึกษา ส่วนใหญ่มีการติดตาม ด้านผลการเรียนของผู้กู้ และรายงานผลการพิจารณาคัดเลือกให้ทบวงมหาวิทยาลัยรับรู้ แต่ด้านการสำรวจความต้องการเงินกองทุนของนักศึกษา การตรวจสอบสภาพความเป็นอยู่ของผู้กู้ยืม และการฟื้นฟูสภาพนักศึกษามีการติดตามน้อยมาก

การวิจัยของอิทธิพล ใจสมัครมีความครอบคลุมเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากการประเมินโครงการตั้งแต่ปี 2541 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เริ่มให้กู้ยืมเพียง 3 ปี ทำให้การประเมินในด้านประสิทธิผลของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไม่สมบูรณ์และยังไม่มีผู้สรุปกำหนดชำระหนี้ จึงไม่สามารถประเมินได้ถึงการชำระหนี้คืน สำหรับข้อเสนอแนะที่มาจากผลการวิจัย ด้านปัจจัยนำเข้าที่เน้นการบริหารและจัดการ โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และด้านกระบวนการดำเนินงานภายในได้กรอบระเบียบคู่มือ ซึ่งมีความหละหลวมและบกพร่องเชิงปฏิบัติหลายประการ จำเป็นต้องแก้ไขและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ต้องสร้างความเข้าใจและแนวทางการปฏิบัติงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้มีทิศทางเดียวในทุกสถาบัน ต้องแก้ไขปรับปรุงระเบียบกฎเกณฑ์ปฏิบัติงานให้รัดกุมมากขึ้น ต้องมีการเพิ่มสมรรถนะการจัดการองค์กรด้านบุคลากรและสถานที่ให้เพียงพอกับปริมาณงาน เพื่อช่วยการปฏิบัติงานให้รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน สะดวกยิ่งขึ้น ต้องจัดประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลให้เที่ยงตรง ถูกต้อง รวดเร็ว และเท่าเทียมกันเพื่อนำสู่การปฏิบัติได้โดยตรง ในด้านกระบวนการ ต้องมีโครงการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลในเรื่องกองทุน เพื่อสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานกองทุน ตลอดจนเครือข่ายผู้กู้ยืม รวมทั้งจัดอบรมผู้กู้ยืมให้ตระหนักถึงคุณค่าเงิน และให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง

สมพงษ์ เกษมอมร และอดิษฐ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2542) ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การกระจายประโยชน์จากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในการวิเคราะห์การกระจายประโยชน์จากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา นี่เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive method)

โดยพิจารณาจาก

1. รายได้เฉลี่ยต่อคนของประชากรในแต่ละจังหวัด
2. สัดส่วนของจำนวนประชากรที่ยากจนในแต่ละจังหวัด
3. ช่องว่างความยากจน
4. ความรุนแรงของปัญหาความยากจน

จากการศึกษา พบว่า การกระจายประโยชน์จากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กระจุกตัวอยู่ในจังหวัดที่มีความเจริญหลาย ๆ ด้านอยู่แล้ว เช่น เป็นศูนย์กลางทางกลางศึกษาของภาค มีสถานศึกษาเป็นจำนวนมาก มีสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงทั้งของรัฐและเอกชน เป็นเมืองท่องเที่ยว

และอุตสาหกรรม มีสนามบิน ซึ่งได้แก่จังหวัดปทุมธานี ยะลา นครศรีธรรมราช ภูเก็ต กาญจนบุรี ลพบุรี นครสวรรค์ เชียงใหม่ นครราชสีมา ขอนแก่น อุบลราชธานี ชลบุรี ซึ่งไม่สอดคล้องต่อนโยบายการกระจายรายได้ ทำให้การกระจายประโยชน์จากกองทุนไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ที่มีฐานะยากจน

ข้อเสนอแนะ ที่มาจากการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ได้แก่ การมีหน่วยงานรับผิดชอบภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน การประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึง

กานดา แสงธรรมชัย (2543) ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ประสิทธิภาพของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยกรุงเทพ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาถึงประสิทธิผล ในการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อศึกษาถึงเหตุปัจจัยที่มีผลต่อการบรรลุประสิทธิผลของกองทุน และมาตรการในการปรับปรุงประสิทธิผลของกองทุนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกต กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน 332 คน นำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย มีเกณฑ์ในการวัด เพื่อบรรลุประสิทธิผลในแต่ละด้าน

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลในมิติเป้าคุณภาพ โดยการวัดจากอาชีพบิดาระดับล่าง อาชีพมารดา ระดับล่าง รายได้ผู้ปกครอง และรายได้สุทธิของผู้ปกครอง พบว่ามีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง ในมิติเป้าเวลา วัดจากระยะเวลาที่กองทุนได้ให้เงินนักศึกษาทันเวลาต่อความจำเป็นที่นักศึกษาต้องใช้ มีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง และในมิติเป้าปริมาณ โดยวัดจากจำนวนเงินที่ให้นักศึกษาก็เพียงพอต่อความจำเป็นที่ต้องใช้ มีระดับประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง จากการวิเคราะห์โดยรวมมิติ ทั้ง 3 ด้าน ส่งผลให้บรรลุประสิทธิผลของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยของสถานศึกษา คือ ควรมีการกำหนดรูปแบบในการทำงานและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง

พงษ์พันธ์ พลเยี่ยม (2543) ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การติดตามการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2541 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพดำเนินงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะ การกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ของคณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ประจำสถานศึกษาในจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือคณะกรรมการการพิจารณา ให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ประจำสถานศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารผู้รับผิดชอบ และครูอาจารย์แนะแนว หรือครูอาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จำนวน 301 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ของคณะกรรมการการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “มาก” 3 อันดับแรก คือการรายงานผลการคัดเลือกผู้กู้ยืมเงิน การประชาสัมพันธ์เรื่องกองทุน เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา การประชุมพิจารณาคัดเลือกนักเรียนนักศึกษาผู้กู้

ปัญหาในการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” แต่ที่อยู่ในระดับ “มาก” 3 อันดับคือ “วงเงินจัดสรรไม่เพียงพอ” “ขาดความไม่มั่นใจในการชำระคืนตามกำหนด” และ “ขาดงบประมาณในการดำเนินการ”

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ที่ควรแก้ไข 3 อันดับ คือ (1) การกำหนดให้เบิกจ่ายเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาทำได้ที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) แห่งเดียว (2) หลักเกณฑ์รายได้บิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา รวมกันไม่เกิน 150,000 บาท จึงจะมีสิทธิขอกู้ยืมเงิน (3) สัญญากู้ยืมเงินให้จัดทำปีละครั้ง

เสาวลักษณ์ จงรัตนานนท์ (2543) ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ประสิทธิภาพของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยเกริก มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อศึกษาถึงเหตุปัจจัยที่มีผลต่อการบรรลุประสิทธิภาพของกองทุน และมาตรการในการปรับปรุงประสิทธิภาพของกองทุนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา จำนวน 251 คน ใช้แบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่าง การสัมภาษณ์นักศึกษาแบบเจาะลึก และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่แบบเจาะลึก

ผลการศึกษาค้นคว้าอิสระระดับประสิทธิภาพ พบว่า เป้าหมายด้านคุณภาพซึ่งวัดจากอาชีพ บิดาระดับล่าง อาชีพมารดาในระดับล่าง รายได้ของผู้ปกครอง รายได้สุทธิของผู้ปกครอง มีระดับ ประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูง หมายความว่า นักศึกษาผู้กู้มาจากครอบครัวที่เดือนร้อน ตาม วัตถุประสงค์ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่กำหนดไว้ ด้านเวลาวัดจากระยะเวลาที่กองทุน ได้ให้เงินนักศึกษาทันเวลาต่อความจำเป็นที่นักศึกษาต้องใช้ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง ด้านปริมาณเงิน วัดจากจำนวนเงินที่ให้ให้นักศึกษาก็เพียงพอต่อความจำเป็นที่ต้องใช้ มีระดับ ประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านเหตุปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในเรื่องการนำนโยบายมาปฏิบัติ ได้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้น จำนวนบุคลากรที่ทำงานไม่เหมาะสมกับจำนวนงาน สภาพสังคมของมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีค่านิยมฟุ่มเฟือยทำให้นักศึกษาบางคนใช้เงินกู้ยืมผิดวัตถุประสงค์ของกองทุน

ข้อเสนอแนะ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา คือ ควรกำหนดรูปแบบการทำงานและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ควรมีการตั้งหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบโดยตรง การปลูกจิตสำนึกแก่นักศึกษาผู้กู้ให้เงินคุณค่าของเงินกู้

อนันต์ บำรุงไทยและคณะ (2543) ทำการวิจัย เรื่อง ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ประจำปี 2541 มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการจัดสรรเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ประจำปี 2541 ศึกษาความพึงพอใจการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และเปรียบเทียบความพึงพอใจของการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จำแนกตามสภาพผู้ตอบแบบสอบถาม และระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสุ่มของยามานะ (YAMANE) ที่ความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้จำนวน 844 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจในการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก และด้านผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความพึงพอใจการดำเนินงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จำแนกตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ด้านปัจจัยการดำเนินงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านกระบวนการไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านผลการดำเนินงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำแนกตามระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ด้านปัจจัยการดำเนินงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านกระบวนการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านผลการดำเนินงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์ ข่าวสารข้อมูล การดำเนินงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและทั่วถึง สถานศึกษาควรสร้างเจตคติในการใช้จ่ายเงินให้กู้ยืม ซึ่งเป็นการปลูกจิตสำนึกในการใช้จ่ายเงิน อันเป็นการลดภาระในการติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ยืมคืนของนักศึกษา

จูไรรัตน์ ปภากันธุ์ (2544) ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ศึกษากรณีสถานศึกษาในจังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมิน โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ศึกษากรณีสถานศึกษาในจังหวัดยะลา ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ และเพื่อศึกษา ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียน นักศึกษาที่ได้รับเงินกู้ยืม อาจารย์ผู้รับผิดชอบงานกองทุนในสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่ธนาคารกรุงไทย รวมทั้งสิ้น 123 คน ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า

การประเมินปัจจัยนำเข้า การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสาร ประสบผลสำเร็จ และขั้นตอนในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง การประเมินกระบวนการ พบว่า สถานศึกษาในจังหวัดยะลาส่วนใหญ่ ได้มีการวางแผนและมีแผนปฏิบัติงาน สำหรับการแต่งตั้งคณะกรรมการ การพิจารณาคัดเลือก นักเรียน นักศึกษา การบริหารงบประมาณ การจัดทำสัญญา การติดตาม / การรายงานผลดำเนินการ ได้ถูกต้องตามกระบวนการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดในระดับปานกลาง แต่ก็ยังมีข้อบกพร่องในเรื่องการพิจารณาจัดสรรเงินกู้ยืมให้นักเรียน นักศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีการเฉลี่ยให้เท่า ๆ กันทุกคน และไม่มีการวางแผนด้านการติดตามผู้กู้เมื่อสำเร็จการศึกษา

การประเมินผลผลิต พบว่าการดำเนินงานของกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของจังหวัดยะลา ในภาพรวมแล้วประสบผลสำเร็จ สำหรับความพึงพอใจต่อโครงการ ของนักเรียน นักศึกษาผู้ได้รับเงินกู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะเป็นโครงการที่ดีมีประโยชน์ต่อคนด้อยโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา คือ สถานศึกษาควรพิจารณาจัดสรรวงเงินกู้ให้กับนักเรียนนักศึกษา ให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน ไม่ควรพิจารณาจัดสรรใช้วิธีการเฉลี่ยเท่ากันทุกคน ควรจัดบุคลากรเพิ่มเพื่อช่วยในการปฏิบัติงานกองทุน เมื่อบุคลากรเพียงพอจะช่วยให้การปฏิบัติงานกองทุน ตลอดจนสถานศึกษาควรเน้นและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน ให้แก่นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานกองทุน ให้ได้ทราบรายละเอียดต่างๆ ที่สำคัญให้มากขึ้นกว่าเดิม และให้ความสำคัญเรื่องการจัดทำรายงาน ผลการศึกษาของนักเรียน นักศึกษาและควรมีการวางแผนติดตามผู้กู้เมื่อสำเร็จการศึกษาด้วย

วิจิตร ภูถาวรณ (2545) ทำการศึกษา เรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการ ในการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานกองทุนเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์

โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 705 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา 349 คน และนักเรียนจำนวน 355 คน เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม ที่มีค่าประสิทธิภาพของความเที่ยง 0.96 และ 0.80 การวิเคราะห์ข้อมูลได้คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย คณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ประจำสถานศึกษา มีความเห็นว่ามีปัญหาในการดำเนินงานอยู่ในระดับ “น้อย” และ นักเรียนมีความเห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อยที่สุด” ปัญหาที่สำคัญตามความเห็นคณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา คือการจัดสรรทุน แต่นักเรียนเห็นว่าการตรวจสอบเอกสารเพื่อการขอ

ทุนมีการดำเนินการล่าช้า และคณะกรรมการพิจารณา ให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา มีความต้องการในระดับ “มาก” เกี่ยวกับคู่มือ ระเบียบ และแนวทางในการดำเนินงาน ส่วนนักเรียนมีความต้องการในระดับ “มาก” เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกจากครู

ข้อเสนอแนะที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากผลการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ต้องเพียงพอต่อความต้องการและต้องอำนวยความสะดวกอย่างดี และสถานที่ในการปฏิบัติงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ต้องเหมาะสม และสะดวกทั้งต่อผู้ปฏิบัติงานและต่อนักเรียนนักศึกษา

ศัจธร วัฒนะมงคล (2545) ทำการวิจัย เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและเจตคติของผู้กู้ยืมจากสถาบันราชภัฏที่ต่อกองทุนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและเจตคติของผู้กู้ยืมจากสถาบันราชภัฏเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างความรู้ความเข้าใจและเจตคติของผู้กู้ยืมและความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้กู้ยืม กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีภาคปกติในสถาบันราชภัฏ ที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ จำนวน 339 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจของผู้กู้ยืมจากสถาบันราชภัฏเกี่ยวกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ด้านวัตถุประสงค์ของกองทุนและด้านการทำสัญญากู้ยืม และสัญญาค้ำประกันส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผู้กู้ยืมมีเจตคติที่ดีต่อกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจและเจตคติของผู้กู้ยืมที่มีต่อกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ว่าดี เหมาะสม

ข้อเสนอแนะที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากผลการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ได้แก่ การสร้างเจตคติที่ดีต่อกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาและการสร้างปลูกจิตสำนึกแก่ผู้กู้ให้ตระหนักถึงคุณค่าของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

อภิชาติ แสงเพทายและพงษ์เทพ โทมชาติ (2545) ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียน นักศึกษา เกี่ยวกับการบริหารงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2544 มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน นักศึกษา เกี่ยวกับการบริหารงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2544 ใน 5 ด้าน คือ ด้านระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการจัดสรรและการพิจารณาให้กู้ยืมเงิน ด้านการทำสัญญากู้ยืมเงินและด้านบริการและเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน นักศึกษา ที่ได้รับมาจำแนกตามสังกัด ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ได้กู้ยืมเงินมาแล้วและรายได้ของครอบครัว และรวบรวมข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับการบริหารงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการในทุกด้านในระดับมาก

เมื่อนำมาเปรียบเทียบตามตัวแปร พบว่า นักเรียน นักศึกษาที่สถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการทำสัญญาและนักเรียน นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 50,000 บาท กับนักเรียน นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ระหว่าง 50,000 – 100,000 บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการบริการ

ข้อเสนอแนะที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากผลการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา โดยได้ข้อมูลจากนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ของ โรงเรียน มีน้อยไม่ทั่วถึงและไม่ต่อเนื่อง สถานศึกษาควรจัดหน่วยงานที่ชัดเจนและควรจัดกิจกรรม การประชุมชี้แจงเรื่องต่างๆ และควรมีเอกสารประกอบการชี้แจง และจากการศึกษางานวิจัยดังกล่าว พบว่า ในด้านการชำระหนี้คืนกองทุนยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยมาก่อนมีเพียงการสำรวจของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับผู้กู้ถึงสาเหตุของการไม่ชำระหนี้คืนกองทุน แต่ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะในงานวิจัยต่างๆ มีสิ่งหนึ่งที่ส่งผลทั้งด้านการบริหารและดำเนินงาน การตัดสินใจของนักศึกษา การปลูกฝังจิตสำนึกให้ผู้กู้ตระหนักถึงคุณค่าของเงินกู้ ตลอดจนการชำระหนี้คืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา นั่นคือ สถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญหลายๆ ด้านเกี่ยวกับ โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา